

УДК 78.084.6.

Кулиняк Михайло Андрійовичкандидат мистецтвознавства,
директор Інституту сучасного мистецтва
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв;**Мустафасєв Фемій Мансурович**Народний артист України, професор,
завідувач кафедри естрадного виконавства Ін-
ституту мистецтв
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв;**Туріна Олена Андріївна**кандидат мистецтвознавства, доцент,
Відмінник освіти, кафедра естрадного виконав-
ства Інституту сучасного мистецтва
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Розбудова ідеальної моделі майбутньої творчої особистості ґрунтується на опрацьованому досвіді та аналізі перспектив розвитку міжвузівських культурних, мистецьких та освітніх зв'язків. Передусім – це творчі інновації. Професійна освіта змінює свою основну функцію (відповідно, творчої особистості) – соціалізацію, особливо завдяки соціальним інноваціям.

Головним завданням забезпечення України висококваліфікованими спеціалістами в сфері естрадного виконавства, що вирішується на кафедрах Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, передбачає вирішення ряду питань, а саме це: забезпечення сучасною методологією професійну освіту у цій галузі, обмін професійним досвідом, який передбачає покращення та вдосконалення знань, умінь та навичок у галузі вокального виконавства. Рекомендується також і міжнародне стажування, практика та обмін досвідом задля виходу на більш високий рівень професійної підготовки. Освіта має бути побудована так, щоб знання використовувались студентами осмислено, а не були формальним надбанням. Для цього необхідно застосовувати різні інноваційні підходи та методології.

За проектом Олени Туріної 18 квітня відбувся міжнародний науково-практичний спільний семінар “Майстерня композитора” за участі італійця Леонардо Ріццо, українки Марії Токаренко – студентів Музичної Академії у Кракові (Польща) та студентів кафедр естрадного виконавства та сценічного та аудіовізуального мистецтва Інституту сучасного мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Окремо зазначимо, що в 2018 році музична спільнота Польщі відзначає 130-річчя заснування Музичної Академії в Кракові. В рамках цієї події відбуваються численні мистецькі заходи, зустрічі, обмін науково-практичними та студентськими конференціями, семінарами, як в самій краківській музичній Академії, так само і в краківській Філармонії імені Кароля Шимановського, в інших польських містах та за кордоном.

Славетна історія музичного осередку, яким є Краківська музична Академія, веде початок з середини XIX сторіччя, коли прості містяни і шляхетні польські родини почали відчувати гостру нестачу музичного закладу, який би давав гідну музичну освіту обдарованій талановитій молоді міста. Такі навчальні заклади вже працювали: у Варшаві – з 1810 року, а у Львові – з 1838 р.

Для краківської спільноти виявилось проблемою підібрати таких професіоналів високої творчої майстерності, які б відповідали вимогам, поставленим адміністрацією монархічної Австрії, котра на той час територіально відповідала за місто Краків. Основний поштовх тому, щоби гідно повстала і запрацювала Державна вища школа музики в Кракові дав випускник празької і паризької Консерваторій Владислав Желенський, який разом із Вищим аристократичним колом Польщі змогли вмовити перших осіб – королівських нащадків династії Габсбургів до певних дій. Також неабиякі свої зв'язки використала і княжна Марселіна Чарторийська, улюблена учениця великого музиканта Фредеріка Шопена, протекція якої врешті-решт допомогла відкриттю Консерваторії в Кракові. 1 лютого 1888 року триумфально відчинила свої двері Alma mater науково-викладацької мистецької праці – «Консерваторія музичного товариства» (Konserwatorium Towarzystwa Muzycznego w Krakowie).

У різні роки в Музичній академії Кракова викладали митці, без перебільшення, світового рівня. Це, наприклад, співачка з незрівняної краси лірико-колоратурним сопрано – Ева Бандровська-Турска, якій Рейнольд Глієр присвятив рідкісний музичний твір – Концерт для голосу з оркестром; унікальна скрипалька Євгенія Умінська, зіркову кар'єру якої безжалісно зламала Друга світова війна.

У 1972 році настає зміна поколінь. Ректором краківської Музичної Академії стає композитор світової слави – Кшиштоф Пендерецький, що виводить відділ композиції в іншу мистецьку площину. Створена

абсолютно нова, авангардна «Студія електронної музики» під орудою Юзефа Патковського. З 2016 року Ректором краківської Музичної Академії обрано відомого диригента, доктора мистецтвознавства, професора Станіслава Кравчинського.

Мистецький Київ прагне долучитися до святкування ювілею знаного європейського музичного закладу. Для вирішення проблемних питань поліпшення навчального процесу в Національній Академії керівних кадрів культури і мистецтв за ініціативи мистецтвознавця Олени Туріної та Вікторії Токаренко підготовлено міжнародний семінар «Майстерня композитора». Кураторами проекту міжнародного семінару виступили: ректор НАКККІМ професор Чернець Василь Гнатович, Директор Інституту сучасного мистецтва професор Кулиняк Михайло Андрійович, завідувач кафедри естрадного виконавства професор Мустафаєв Фемі Мансурович.

Для його проведення від імені керівництва НАКККІМ запрошено молодого італійського композитора Леонардо Ріццо, який наразі вчиться в краківській Музичній Академії на курсі композиції. На кафедрі естрадного виконавства Інституту сучасного мистецтва було розроблено план роботи міжнародного практичного семінару: це інтерактивна зустріч, під час якої розглядаються різні аспекти сучасних тенденцій створення музики (ознайомлення та тренінги роботи з сучасними прогресивними комп'ютерними програмами для створення та аранжування сучасної музики та музичних конструкцій). Студенти спільно аналізують, як формуються сучасні музичні форми, гармонійно-акустичні структури та ін.

Композитором Леонардо Ріццо продемонстровано на прикладі своєї особистої творчості порівняльний аналіз розуміння сучасного процесу композиторської творчості, зокрема, і за прикладами класичної та сучасної музичної фактури. Присутні та учасники тренінгу активно працювали під час семінару. Студентам запропоновано тренінг професійного спілкування англійською та італійською мовами. Семінар-зустріч з італійським композитором Леонардо Ріццо під назвою «Майстерня композитора мене не залишила байдужим», – відмічає студент 1 курсу магістратури кафедри естрадного виконавства НАКККІМ Андрій Ковтун. Зокрема, ним зазначено, що композитор розповів, як він собі уявляє базові елементи музики: ритму, мелодії та гармонії, як вони змінюються з часом. Він також поділився своїми враженнями про найважливіші напрямлення та елементи в музиці ХХ століття, атональність, додекафонію, неокласицизм. Ним були представлені як приклади фрагменти творів Шенберга, Стравінського, Кейджа та інші твори.

Найбільш цікавою стала демонстрація Леонардом Ріццо власних творів та окремих коментарів до них, де він пояснив власну специфіку написання і створення музики, своє бачення її стосовно сучасності музичного мистецтва та багато іншого. Семінар став дуже корисним і цікавим для викладачів, студентів, музикознавців, методистів та інших присутніх семінару. Проект відзначився цікавими та продуктивними дискусіями, алгоритмом питань та відповідей.

«На мій розсуд, проведення цього заходу зробило позитивний крок для подальшої співпраці з закордонними митцями та науковцями в музичній галузі, – зазначив Андрій Ковтун. Окремо відзначаю високу організацію семінару, що пройшов на високому рівні».

Наведемо деякі біографічні відомості про автора науково-практичного студентського семінару «Майстерня композитора» Леонардо Ріццо. Народився Леонардо Ріццо в 1991 році в місті Палермо, що на Сицилії, де черпають натхнення унікальні поети, художники, композитори. Це, наприклад, видатний італійський піаніст та композитор з Сицилії, автор музики до популярних кінофільмів – Габріель Дінаро. Так само подорож по цій благословенній землі Сицилії унікального композитора Кароля Шимановського надихнула на створення великої кількості музичних шедеврів. Це, зокрема, скрипково-фортепіанний цикл «Міфи», опера «Король Рогер» та інші твори.

Зацікавленість музикою у Леонардо Ріццо проявилась дуже рано. Він успішно закінчив консерваторію по класу фортепіано в місті Тріпані (Conservatorio "Antonio Scontrino" di Trapani). Навчаючись в італійській консерваторії, Леонардо захопився вивченням музичних форм, сучасної оркестровки. Улюбленими предметами вважає сольфеджіо, гармонію, контрапункт, оркестровку, практикується в роботі з сучасними комп'ютерними програмами. Значимою подією у житті молодого музиканта стає запрошення влади міста Тріпані взяти участь у Міжнародному фестивалі «Флоріо де Фавіньяна». За виконання свого музичного твору він отримує Подяку і запрошення на радіо Ватикану, що є дуже престижним в Італії.

Під час навчання в Італії за програмою Еразмус він півроку проходить курс композиції в Краківській Музичній Академії. Звичайно, магія цього гарного старовинного міста високої культури не могла не зачарувати творчу душу молодого композитора. З'явилася мета вчитися в Кракові. Через рік мрія здійснилася. Леонардо Ріццо блискуче витримувє вступні іспити і стає студентом Музичної Академії в м. Краків.

Начасі Леонардо Ріццо – це професійно налаштований митець, творчий доробок Леонардо Ріццо вже чималий, серед інших творів – хорова ораторія «Missa Brevis», «Analessi», чарівної краси вокальний твір у супроводі камерного ансамблю «Ave Maria» та інші твори.

Творчі плани дуже різноманітні. Разом зі органісткою, студенткою II-го курсу Краківської музичної Академії киянкою Марією Токаренко Леонардо Ріццо готується до престижного Міжнародного італійського конкурсу в місті Солерно з твором «Фантазія» для органу. Перше виконання твору Марією Токаренко. По-бажаємо їм творчих успіхів!

На семінарі були присутні народні та заслужені артисти України, професори, доценти НАКККІМ, діячі мистецтв України, студенти, аспіранти. Лауреат Державної премії ім. Т.Г.Шевченка, професор ка-

федри естрадного виконавства В.І Степурко підкреслює, що нерідко зустрічаються люди на життєвих дорогах, але творчі зустрічі надихають на спілкування: особливе, натхненне, високе і перспективне. Зустріч з італійським композитором Леонардо Ріццо, що навчається зараз на композиторському факультеті у консерваторії м. Кракова (Польща), а свою першу освіту отримав ще в Італії як піаніст – обіцяла бути цікавою і повчальною.

Найперше, вражала чітка організація цього заходу: всі належні технічні умови (візуальний ряд на екрані, професійне аудіо-відтворення музичних фрагментів), прекрасна простора зала, зацікавлений підготовлений слухач, прекрасний весняний день! По-друге, сам автор виявився непересічною, організованою особистістю, що дивувала своїм розумінням плинності часу і знанням рівня сприйняття інформації слухачем за часовим виміром. Чіткий авторський план доповіді захоплював своєю вивіренистю і точністю. Зрозуміло, що схематичність цього плану не давала можливості заглибитися у подробиці, що викликали зацікавленість і значну кількість запитань у свідомості слухача.

Схематично означений науково-акустичний розділ про музичний звук як основу музичного мистецтва не давав відповіді на запитання розподілу основних компонентів: висотності, тембру, ритму, тощо. Тим більше, що другий розділ був пов'язаний з історичним розвитком музичного мистецтва, в якому постійно змінювалися (і продовжують змінюватися) акценти на певні з них зараз, наприклад, на шумових.

Третій розділ було пов'язано з авторською музикою і проходив він під гаслом: «Все вже написано до нас!». Однак, цікаво, що окрім стилістики Дебюссі, яку слухачі відчували у фортепіанній музиці, автор здебільшого сконцентрувався на асоціативних рядах природних явищ (шум моря, крики чайок, подих вітру тощо), що викликало ряд запитань про перспективу його творчого напрямку. Відповідь здивувала: автор не збирається присвятити себе творчості, а планує займатися викладацькою діяльністю! Це наше здивування пов'язане з аналогічною ситуацією в академічній композиторській творчості в Україні, яка не мислить себе у ринковому соціумі, відданому на поталу «успішних композиторів», що не знаючи нот бавляться у музику на комп'ютерах патернах-семплах!

У підсумку ми маємо ситуацію народження технотронної цивілізації, яка страждає не тільки без живої музики, а й без живої природи, але «живиться» електронікою. Це ще один висновок, який можна було зробити зі спілкуванням з молодим італійським композитором, що в одному з фрагментів своєї музики робить спробу реалістично відтворювати природний ландшафт не музичними, а... шумовими прийомами.

«Хотілося б подякувати професору Олені Андріївні Туріній за цю зустріч, тому що вона висвітлила важливі питання творчих контактів у євроінтеграційному процесі. Адже можна сказати, що незнання мови не звільняє нас від можливості спілкування і перебирання досвіду одне одного, хоч невеликі, пов'язані з проблемою перекладу на цій зустрічі були присутні», – зазначив Віктор Степурко.

Викладачі та студенти Інституту сучасного мистецтва НАКККіМ активно готуються до нових унікальних проектів зі студентами Музичної Академії в м. Краків (Польща) та особисто з Леонардо Ріццо і Марією Токаренко. Під час роботи над проектом нами виявлено, що інноваційний та креативний характер сучасної освіти є активним та перспективним.

Література

1. Абрамович С. Зарубіжна та українська культура. Чернівці: Просвіта, 2002. 290 с.
2. Бітаєв В. Деякі історичні аспекти розвитку гуманістичного світогляду. Актуальні проблеми історії, теорії і практики худ. культури: зб. наук. праць. Київ: ДАКККіМ, 1998. Вип. III. С. 172-180.
3. Онищенко О. Художня творчість у контексті гуманітарного знання. Київ: Вища школа. 2001. С. 41.
4. Туріна О. Культурно-мистецьке середовище як засіб формування творчої та здорової особи. Вісник КНУ-КіМ: зб. наук. праць. Вип. 10. Київ, 2004. С. 92–101.